

ELŐFIZETÉS ÁR
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3
 Negyedévre 1 frt 50 kr
 Bérmentetlen levelek
 csak ismert keszektől fo-
 gadtatnak el.
 Készítők nem adatna
 vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A nyilatkozat minden gar-
 mondor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.
ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

HÍRDETSÉGI DÍJ:
 hivatalos hirdetéseknek:
 Minden egyes sor után
 1 kr.
 Asonfajta bélyeg 50 kr.
 Kiemelt díjazású a kör-
 settel ellátott hirdeté-
 nyekért termékek szerint
 minden 1 centiméter
 után 5 kr számítatik.
 Állandó hirdetéseknek
 kedvezmény nyújtatik.
 Hirdetéseket a „Zemplén”
 nyomdába küldendők.

Népünk műveltsége.

— Három cikk. —

II.

Azok közé a tényezők közé, melyek a népműveltség színvonalát magasabbra emelni hivatvák, számítom a *hatóságokat*.

Magának a kormánynak számos oly intézkedése, mely a nép igazi életérdekeit van hivatva szolgálni, marad sok helyen hatástalanul, vagy azért, mert a hatósági személyek mindenütt nem eléggé viselik szívükön a lakosság javát, vagy azért, mert . . . stb. stb. Azért igen kívánatosnak tartom, hogy hatósági személyekül oly egyének alkalmaztassanak, a kik nemcsak a kötelességérzettől, hanem hivatásuk fontosságának tudatától is mélyen át vannak hatva; óhajthatnának, hogy még a legszegényebb község birájává is oly egyén tétessék, ki valamivel magasabb műveltsége mellett egyszersmind nemes ambícióval is bírjon a község javának előmozdítására. Igaz, hogy falusi biráink általában kevés ismerettel bírnak, de kellő jóakarattal mellett irányt nyerhetnek feljebbvalóiktól és lelkészeiktől. Egy művelt lelkületű és eszű bíró igen sok jót tehet községének általános javára. Alkothat, teremthet ott, a hol más ember összetett kezekkel csak bámulni tud.

Részemről helyesnek tartom, hogy a hatóságok a népet, ott, ahol erre szükség van, erőnek erejével, akarata ellenére is neveljék, boldogítsák. Mert olyan a nép, mint a gyermek: ellenszegül sokszor az ő nevelője akaratának. Durcáskodik, haragszik; ámde később belátja, hogy a nevelő az ő javára munkálkodott és — hálás lesz jötevéje irányában. Helyesnek — ha szigorú következetességgel járnak el pl. azokkal szemben, a kiknek házuk van, vagy a

kik építeni akarnak. Bizonyos föltételeknek kikötését, ezeknek teljesítését egészségi, tűzrendészeti, tehát általános érdeket szem előtt tartó okok teszik kívánatossá. Helyesnek — ha pl. a vásár- és ünnepnap korcsmai mulatozásokat, dorbézolásokat, úgy mint az Angliában vagy az Unióban történik, a hatóság egyszerűen eltiltja. E napok megülésének eddig divatozott módja hányszor vált már okozójává a nyomornak és hányszor oly esetnek, melynek utolsó jelenete a halálos ágyon, vagy a törvényszék előtt játszódott le. Az egyéni szabadságnak — jobban mondva szilajságnak — ilyféle irányokban való korlátozása a közjó érdekében okvetlenül szükséges.

Helyesnek tartom, ha a községekre kötelezővé tétetik, hogy, a hol csak lehet, főbb tereiket kövezzék ki, ezeket, valamint utjaikat fákkal ültessék be. A természet bűbájának megértetése cél, mert vele jár a lélek emelkedése is.

Csekélységnek látszó dolgok létesítését és keresztyülvételét kívánom tehát a hatóságoktól; de én erősen hiszem, hogy ezek a többi tényezővel együtt működve, népműveltségére s ezzel egyszersmind jólétére mégis csak jótással lennének.

Ilyen tényezőnek tartom még a község lelkészét vagy lelkészeit és a többi értelmiséget.

A lelkészekről különöbben is megvárhatjuk, hogy magasabb hivatásuk érzetétől áthatva a nép üdvére munkálkodjanak.

Igen sokan vannak a lelkészek közt, kik ettől az érzettől áthatva szívvel-lelélekkel csüngenek népük javán, tanácsadással, felvilágosítással, józan iránnyal a legkészségesebben szolgálnak. Ezek a nép jószágos és bölcs atyái. De vannak, akik ridegen visszavonulva megszokott körükbe, a néptől

magukat távol tartják és egyebek, mint isten és ember közötti közvetítők nem kívánnak lenni. Ezek tehát a nép jó pásztorai nem lehetnek.

A lelkész az, a kit népe az ő ténykedéseiben legszívesebben követ. Szolgáljon tehát neki jó példával. Ha háza a rendnek, a ragyogó tisztaságnak képét tünteti föl, ha állandó békeség tanyája; ha a lelkész okszerűen gazdálkodik (ha pl. a méhészet is, mely Ehrenfels br., a nagy méhészer szerint a mezőgazdaságnak poézise, de különben is jelentékenyebb hatású, mint az a kevésbé beavatottak előtt látszanék, — tökéletesebb eszközökkel üzi); ha *mértékletes* életmódot folytat; ha községe ügyeinek elintézésében tevőleges részt vesz; lehetetlen, hogy népének lelki világára jelentékeny hatással ne legyen.

Én a lelkészt tartom a leghivatottabb és legalkalmasabbnak arra is, hogy a különböző kultur-egyesületeknek céljait előmozdítsa, velök közreműködjön.

Kívánatos tehát, hogy a pap művelt és felvilágosodott legyen, hogy világosságot terjeszthessen.

A nép műveltségére ható tényezők közé az *iskolát* első sorba számítom. De sajnosan kell tapasztalunk, hogy ennek hatása csak részben eredményes. Egyrészt azért, mert hatóságaink a mulasztókkal szemben legtöbb helyt a törvény szigorát nem éreztetik, másrészt azért, mert hitvány fizetésű tanítóink a napi gondok nyüge alatt mihamar elparlagosodnak. Ehhez járul, hogy a tanító falu helyen csak 5—7 hónapot tesz ki. Így természetes, meg kell elégednünk, ha a nép csak valamicskét írni, olvasni, vagy számolni megtanul, — ez pedig az üdvösségre nem elegendő.

— e — I.

TÁRCA.

A sárospataki Király-hegytetőn.

(Rege.)

Volt egy idő, — középkor a neve,
 Midőn az élv, a játszma más vala.
 Kaland, dalok, bajvívás, nyert csaták . . .
 S vezette mindezt a király maga.

Igaz magyar, Hunyad dicső fia,
 Kalandra kész, németnek ostroma,
 Amott alant megnyerte a csatát,
 Aztán e hegytetőre nyargala.

E fák nem voltak akkor kisdedek . . .
 „Törpe idők törpéket nemzenek”.

A hegytetőt kereste a király.
 Hadúr közel, a néma csend figyel . . .
 Imára jött, köszönni, áldani,
 Hogy megsejtelte hű vitézivel! . . .

— Győzelmeidben én is osztozom,
 — Sokáig élj' dicső magyar király!
 — Kiált az ormon egy tündér alak,
 De abba' percbé' már a mélybe száll.

— Megállj . . . Ki vagy? ha ember volt atyád?
 — Ne fuss el tőlem én király vagyok,
 — S a percekért, melyben velem beszélés,
 — Hosszú időt, országot adhatok!

Kinek szavára ezek mozganak,
 Nem állt meg annak egy tündér leány . . .
 De a király utána ugratott . . .
 Elérni őt a barlang ajtaján . . .

Lova nyomát még most is látni itt . . .
 E föld alatti út használva volt,
 Patak urának hogyha kedve telt,
 Várából erre is kijárhatott.

A vár alatt a Bodrog hömpölyög.
 Mikor ez történt még körül folyá.
 E földalatti út a habba fült. — —
 A vízben tünt el a tündér leány! . . .

Hunyad fia a hegyre visszatért,
 De ébren alva mindég üldözé . . .
 A habléányt kereste csak szeme,
 Ki elment . . . eltűnt a habok közé! . . .

Patak határain hogy ha kelt a nap,
 A jó királyt e hegytetőn lelé,
 Merengve a kitört vízár felett . . .
 Csatát keresni szinte feledé.

Innen vevé e hegy *Király* nevét,
 Azért borítja repkény e hegyet.
 Az elbűvölt király e hegyre járt
 Keresni azt, kit el nem érhetett.

Bajusz József.

Vaddisznó vadászat.

— A „Zemplén” eredeti tárcája. —

A hóborította mezőn, mint egy fekete szörnyeteg prüsszögve, tüzet-füstöt szórva repül a vonat. Körülötte fehér minden az ólomszürke keretbe foglalt óriásképen, csak a hegyek és erdők fekete körvonalai adnak némi nyugvó pontot a révedező szemnek.

A hóval fedett mezők felett fekete hollók serge repked. Messziről úgy mutatnak, mint a hermelin fekete pontjai a fehér prémen. Pusztá, szemfárasztó kép ez; pedig néhány hónap előtt még e vidéken szelid hajlású hegyek, zöld erdők, tarka ligetek, virággal behintett pázsitos mezők képezték a panorámát.

Most a fehér lapon csak egy-egy falu sötétes alakjának körrajzai tűnnek elő a hóhelyek fátyolából a távolban, honnan kék füstoszlopok emelkednek a hó-kristályllyal telt légbe.

A szél erős lehellete hangzik mindentől, mely vad dallamokat dudolva hordja a hópihéket. Az ón- és hamuszínű felhők közül csak nagyritkán tör ki egy-egy nyugtalan napugár, végig fényesítve a vidék orcáját.

A két oldalt hegyekkel szegett térség közepén négy egyenlőközű fekete vonal fut végig, ezen repül versenyt a széllel a vasuti vonat, melynek jó meleg kupéiban vidám vadásztársaság halad vaddisznó vadászatra, fel a *Besskidek* közé.

Két kupénak minden zege zuga tele van puska, tarisznya, bunda és más vadász-retyemtyával. Ezek között állva, ülve, fekve és mind-néféle más pozitúrában, illatos cigaretta-füstbe bur-

Lesz-e Ujhelyben sör- és maláta-gyár?

Már régebben s állandóan foglalkoztatja az elméket (mondhatjuk a sziveket is) ez a nagy kérdés, melyet a jelen cikkekcskének folibe irtunk.

Ugy történt ennél a kérdésnél is, mint minden más kérdésnél, mely közérdeket foglal magában történni szokott, hogy t. i. vele szemben az emberek egyes csoportokba szedődtek össze. Az egyik a vérmes reményűek csoportjába állott, a másik az erősen tamáskodók számát szaporította, — mindenki úgy viselte magát, amint éppen a gusztusának tetszett. Csak az a harmadik csoport, melybe egy-egy ilyen nagy kérdéssel való birkó zaskor az ellenzékiesség rugója szokta összehozni az embereket, szerencsére, mondom, az ilyen lábatlan-kodók csoportja nem mutatta magát sehol.

Igy állottunk sokáig s állott velünk a kérdés. Egyikünk reménykedve várta a sör- és maláta-gyár képeben az égből egyszer majd csak alá hulló manát. A másikunkon kezdett erőt venni a nembánomság. Olyan akadt-e, aki szánó mosolylyal kísérete viselkedésünket — nem tudjuk.

De azt igen is tudjuk, hogy támadt köztünk férfiú, a ki látva tehetetlen vergődésünket és szívére véve tanácstalan helyzetünket: állásának előkelőségével, összeköttetéseinek erejével, érdeklődésének melegségével, úgyszeretetének önzetlenségével, főleg pedig a kormányzására bízott vármegye élet érdekének hű istapolásával segítségünkre jött. — főispánunk öméltsága, a ki a már-már elalvó kérdést, az ujhelyi sör- és maláta-gyár, kérdését a feledettség nyügéből kimentette, egyszersmind a közérdeklődést írta oly élénken felkeltőtte, hogy e kérdéssel szemközt a *legyen* szó immár ki van mondva, — a tamáskodók és reménykedők egyesült hasznos erővel a tett mezejére léptek, s mi több: vállvetett munkához fogtak.

Örömtől teli szívvel kívánjuk a lelkes zászlóvivőnek és minden bátor követőjének, hogy síkra szállásuknak legszebb jutalmát, ügyük diadalát a *Hegyalja* felvirulásának látásában minél előbb s mennél tovább élvezhessék!

A kérdés csomójának megoldására öméltsága a főispán f. hó 9-én vállalkozott. Avval kezdte, hogy szűkebb körü értekezletre magához hívta a városokban virágzó pénzintézeteknek első embereit. Ezen az értekezleten, mint jó forrásból értesülünk, az volt a motto, hogy *előbb saját pénz-erőnkkel próbálkozzunk s csak azután folyamodjunk támogatásért az állam-kormányhoz.*

Nagyon okosan.

Példák bizonyítják, vívmányok hirdetik, hogy társadalom és állam, ahol érdek-szférák egy közös célpont-ra nézve egymással találkoznak, a »do — ut des« — a »segits — én is segítlek« elve alapján szoktak nemzeti alkotásokra együttesen vállalkozni. *Isten is nemzeti ügyről van szó: a Hegyalja s vidéke népének és vagyonának megmentéséről, fenntartásáról, azáltal, hogy számára új élet- és erőforrások nyíljanak!*

Öméltsága az értekezleten saját maga részéről 5000 ftot, *Molnár Béla* dr. nevében is 5000 ftot ajánlott föl a sör- és maláta-gyár céljára. Szép példáját szépen követték a pénzintézetek. A s.-a. ujhelyi takarékpénztár 25,000 fttal, a keresk. s ipar-bank 10,000 fttal, a népbank 10,000 fttal, a polgári takarékpénzt. 10,000 fttal hajlandók.

koltan adomázik, tréfál a hivatalos helyiségek sötét oduiból menekült férfi társaság.

Pepi dr. kedélyes adomáival kezdődik meg a szellemi rakéták eregetése. Persze vadász-dolgok körül forog minden beszéd. Hogy lötte meg ott fenn a *Krajnyán Emi* barátunk a szarvast, s hogyan felezte meg számára azt a baligródi kovács; *Sanyi* barátunk precíz lövéseivel milyen szépen tudja megbercstválni az özeket, aztán meg mikor az ugynevezett »vasárnapi vadász,« a ki különben hétköznap sem lő semmit, véletlenül vadkanra bukkanik és ijedében azt találja mondani: »kérem én csak madarakra vadászom«. Röpked, sistereg az élce, cseng a vidám nevetés. *Etele* bátyánk mély hangja zeng föl néha és úgy elhallgat a kompanyia, mint mikor a nagy harang megszólal és a kicsinyek elnémulnak.

Vidám mosoly ül mindenkinek arcán, hisz a férfi mulatságok legnemesebbje és legszebbje, a kilitásban levő vadászat villanyozta fel valamennyit. Előre örvend mindenik a zsákmánynak. Örvend, hogy pár napig ismét a természetet az ő ősi eredeti szépségében fogja élvezhetni, hol a teremtő legszebb műveiben, a szabad ég alatt gyönyörködhetik z alkotás remekeinek élvezetében.

A nagymihályi állomáson a járásnak főegészségügyi felügyelője egészségi, a takarékpénztári direktor pénzügyi szempontból vizsgál meg benünket; a nagymihályi akadémia elnöke pedig, tudva, hogy nem csak igével él az ember, villásreggelivel köszöntik Nimródiban testvéreiket, s ha már nem jöhetnek velünk, szíves vadászudvözzel számos láb- és nyaktörést kívánnak nekünk.

Jó ómen! Utközben fris oldalas, kolbász,

nak nyilatkoztak beléfgoni a sör- és maláta-gyár létesítésébe.

Ime, a kezdet kezdetéül együtt van kerek 70,000 ft! Jó kezdetnek — jó vége lesz. Ha Ujhely pénzintézeteinek példáját követik a vidékiek, Öméltságát a magános tőkepenészek: a szerencse ke-reke nem fog elfordulni tőlünk és bizvást remélhetjük, hogy az államkormány is készségesen nyujt felénk segítő jöböt!*)

Cukor gyárunk már van. Sör- és maláta-gyárunk is lesz. Lesz, ha komolyan akarjuk. És lehet, hogy lesz kender-műáztatónk. és kelhetnek, bizonyosan fognak is kelni, vármegyénk földjén — mely a jó mag számára meg van munkálva — virágzó más ipartelepek is, ha azok iránt nemcsak jó reménységet táplálunk, de létrejövételükön teljes erővel dolgozunk.

Egyet azonban sohase felejtünk, és ez az, hogy az isten is csak úgy segít, ha mi magunkon segítünk. Egyszer volt a földön csak manna-hullás, és még soha nem repült senki szájába a sült galamb. Ez a példázat főként Ujhelynek szól.

Ha egyesült erő, elszánt akarat vezérel szándékunkban: lesz—lesz sör- és maláta-gyár Ujhelyben!

A kocka ma így mutat.

Vármegyei ügyek.

A földmivelési minister főispán öméltsága utján a tűz által károsult tokajiaknak 20,000 (húsz ezer forintot) küldött.

A népszámlálás vármegyénknél egész területén befejezést nyert. Ma még a végeredményeket eem ösmerjük, Hisszük, mához egy hétre már abban a helyzetben lehetünk, hogy a *tíz* járás székhelyének népességi viszonyait t. olvasóinkkal megösmertethetjük.

Hírek a nagyvilágból.

Vilmos német császár pompás diszkardot küldött a török szultánnak ajándékba.

Hirsch báró tizenkét milliós alapítványt tett, hogy annak évi kamatai *Galicia, Lodomeria, Bukovina* és *Krakko* területén, felekezeti külömbőség nélkül, a népoktatás céljára fordíttassanak. Az alapítványt Bécsben fogja kezelni egy bizottság, melynek tizennyolc tagja lesz, kik közül tizennégynek mózsesvallásának kell lennie.

Törökországban ez időszerint száz meg száz orosz kém, ezek között sok mérnök, tartózkodik s talán már nincs is erődítés, amelynek tervrajzát meg ne szerezték volna. Alapos gyanu van arra

*) Lapunk nyomtatása közben vesszük az örvendetes tudósítást, hogy S.-a.-Ujhelyben és a vidéken egyesek, mint testületek élénk akcióba léptek. Ujhelyben magánosok részéről tegnap estig 15,000 ft előjegyzést jelentettek be, névszerint: *Diozseghy* János 2000 ft, *Kún* Frigyes 2000 ft, *Telch* Zsigmond 2000 ft, *Dokus* Gyula 2000 ftal, — *Farkas* Lajos, *Löcherer* L. dr., *Halász* József, *Dokus* Mihály, *Plintér* Ferenc, *Csiszár* Gábor, *Kelner* József 1000—1000 ftal, a gálszécsi takarékpénzt. 10,000 fttal készek a gyáripari vállalatba belé menni. Hozzávetőleges számítás szerint mondhatjuk, hogy csak rövid két nap alatt összejött az első 100,000 ft! Ily szerencsés és aspiciumok alatt csak jót jövendölhetünk. Szerk.

hurka kerül élénkbe, a tett helyén biztos az eleven disznóhas.

Amott a hóban fekete pontok furják be magukat a hóba, tobben egy csomóban, egy pedig távolabbról őrt állani látszik. Fogoly-falka keresi nehezen mindennapi kenyereit.

Tovább repül a vonat. A vinnai, barkói és jeszenői váromladékok mellett rohanunk és elmélkedünk a régi dicsőségéről. Homonnán már vár reánk három *drabinyák*.

Furca alkotmány ez a drabinyáknak nevezett felföldi szekér. Hosszu, mint a Szt. Iván nő-tája és olyan ügyesen van összealkotva, hogy minden zökkenést megérez a ki rajta ül. Az ülés szénnel befent farama, a ki a lelket majd kirázza. Vi gan poroszkál a két kis mokány *Szinna* felé a legjobb karban tartott országuton.

A völgy öszzebb szorul, alig egy kilométer széles térségben haladunk, melyet két oldalt széles körüli hegy és egymás fölé emelkedő halom körít, ezer zeg zúgot alkotva töltvén be a völgyet. A vidék itt is egészen fehér. Az út mellett kigyózó *Csüroka* vize mint kristály-szalag vonul el szemünk előtt. Elhallgatott a hegyi patak, mely nyáron át vígan csevegve-locsogva, barnás zöld mohhal bevont kavicsain ugrálva szaladt kigyózó ágyában.

A magasban nem zeng most a pacsirta, nem köszönti ezer madár vig dala a szép kék égboltozatot, a harmatcseppből ragyogó zöld mezőt; de azért mégis szép a téli tájképen a fehérrel fehérre füstölt hegy és völgy ezer alakzata; a tölggyerdők sárgás barna színezetében pompásan beillik a fenyvesek sötét csoportja, melyet a nyírfa fehér sudarai tarkítanak meg. Az egésznek összhangja mélabus, de varázsszal teli.

is, hogy Oroszország több magas rangu török személyiséget megvesztegetett.

Az indiánusok lázadása Amerikában egyre ijesztőbb terjedelmet ölt. A harctéren még eddig az indiánusok fegyvereinek kedvezett a szerencse. *Brooke* tábornok, aki az Egyesült-Államok csapatait vezeti, reméli, hogy rövid idő alatt leveri a forradalmat.

Hírek az országból.

Havazás. Mult kedden éjjel olyan nagy hó esett a fővárosban, hogy a miatt a külső telkeken a népszámlálást néhány napig nem folytathatták.

Szerencsélenség Ma egy hete korcsolyázással egybekötött népnünepet rendeztek Budapesten a Duna jegén. Midőn javában folyt a mulatság, a pesti oldalon, közel a parthoz, ahol föld alatt jövő csatornák langyos vizet árasztottak a folyamba, a jég leszakadt s vagy husz ember jég alá került. Szerencse, hogy a víz nem volt nagyon mély s a tüzlők közel érték a veszedelem szinterét. Így is többen oda veszték.

A fegyvergyár és löszergyár, mely a magyar ipar- és kereskedelmi bank tulajdonába ment át, újra megkezdte működését. *Fehérváry* br., honvédelmi minister a delegáció- illetve a magyar törvényhozás jóváhagyása reményében, biztosította a bankot, mint az új részvény-társaság alapítóját, hogy a közös hadsereg számára 30,000, a kir. honvédség részére 35,000 db Mannlicher fegyvert fog a gyárnál megrendelni.

Különlélek.

Mult számunkban tett értesítés folytán, tisztelettel kérjük mindazokat, kik lapunk I-ső számát megtartották és esetleg a multra is hátrálékban vannak, hogy az előfizetési pénzeket hozzánk mielőbb eljuttatni sziveskedjenek, Tisztelettel
A kiadóhivatal.

(A népszámlálás) Ujhelyben, mondhatni, befejezést nyert. Tizennyolc egyén végezte a sok fáradsággal járó munkát, melynek eredményét kíváncsian várjuk, mert ki ne érdeklődnék azon adatok iránt, melyek városunk viszonyait oly sok oldalról megvilágítják. Itt ott hangokat hallottunk, hogy nem elég lelkiismeretességgel hajtották végre a munkát. Az ilyen fölszólalásokat, a netalán létező hiányok pótlásával, kell, hogy az előjáróság elhallgattassa.

(Esküvő.) *Baloghy* György dr., miskolczi kir. alügyész, tegnap esküdött örök hűséget Nagy Mihályban *Hrivonyák* Mariska kisasszonynak. — *Saenger* Árpád gazdasági tiszt hg. *Wirdischgrätz* uradalmában, tegnap vezette oltárhoz az ujhelyi r. k. plebánia templomban *Kocourék* Amália kisasszonyt. Gratulálunk a boldog pároknak!

(Időjárás.) E hét folyamán a végletek találkoztak. Vasárnap, hetfőn derült, csendes időben erős hideg volt. Kedden d. u. beborult, havazni kezdett s estefelé már térdig érő fris hó borította a földet. A nagy hó miatt a budapesti gyorsvonat csak három órai késéssel, éjjeli $\frac{3}{4}$ 12 kor

Folytatás a mellékleten.

Egy hosszú egyenes ut vezet be Szinnára. Két oldalt százados jegenyek száza ismeretlen hangokon zuga, hajladozva üdvözölnek. A jegenysort egy barátságos külsejű kastély oszlop-csarnoka zárja be, min ha csak egyenesen oda lehetne behajtatni, és épen csak a kapu előtt kanyarodik balra az út a városba. Bizonyosan a kastély régi tulajdonosa csináltatta ezt a csalóka bejáratot. Országszerte ismert tréfái között ez volt talán a legkisebb: de ő vele is megtörtént az a tréfa, hogy a *Szinna* alatt fekvő kriptából csontjait elhordták a rókák. Bizonyosan annak a katonának a szelleme állott sirja mellett őrt, a kit életeben olyan kegyetlenül megreggeliztetett. A kastély most *Benyóvszky* Mária, férjzett *Lippe* Eberhardt grófné tulajdona, ki férjével pár év óta itt éli boldogsága napjait.

Maga a városka, ha az Isten háta mögött van is, el nem maradt. Van egy szép, fenyővel szegett sétatere, van világitása, a mit a fősolgabíró hozott létre, van kisdudovója, szebb elemi iskolája, mint akármelyik S. a. Ujhelyben; van kaszinója, a mi az összes intellegenciát dicséri. Különösen szép a temploma, melyet a derék plébános, *Lehóczky* Endre, 7000 ft költséggel ismert művésznök *Roskovics* Ignác által gyönyörűen kifestetett. A falfestmények kiválóan szépek. A mennyezetet *Lukács* apostol részére kedves alispánunk kifejezésteljes ősz fejét kölcsönözte a művész; úgy hiszem, hogy láttam a fősolgabíró ncjének Madonna-arcát is, és volt híres csendbiztosunk leányának, *Ujfalussy* Mariskának, kcdves képét is ott véltem találni az angyalok seregében Szóval Zemplénavármegye igen jól van képviselve ott a paradicsomban.

(Vége köv.)

tudott eljutni Ujhelyig. Budapest-Hatvan között a hótorlasz megállította. Másnap egész délelőtt ugyszólván szünetelt a forgalom. Délután meg- enyhült az idő s esni kezdett. Lett erre rohamos olvadás, mely még a pénteki hetivásárt is szét- mosta. *Délután szép szivárvány mutatkozott!* A Bodrog és Rongyva vize árad s ha így tart: félni lehet a téli árvízről; mert habár a lapályos helyek már tarkállanak a hegyeket még vastag hó kéreg borítja. Tegnapra virradólag erős északi szél támadt mely a hőmérő állását 2 fok hi- degre leszorította.

(A piaristák ünnepe). F. évi január hó 15., 16., 17. napján Őszentsége XIII. Leó pápa külön e célra kiadott brévé-je szerint az összes kegyes- tanító-rendi társházakban *Pompilius Pirotti Mária*, kegyes-tanítórendi áldozópap *boldoggá* avatásának emlékére, ünnepies istentiszteleteket tartanak. A s.-a-ujhelyi kegyes-tanítórendieknél is ebből az alka- lomból reggeli 1/2 órától 1/2 12-ig istentisztelet lesz mind a három napon, és pedig: *pénteken*, azaz 16-án, *Fráter Alajos*, prépost plébános fogja d. e. 10 órakor az ünnepies sz. misét fényes se- gédlettel végezni; délután mind a három nap, vecsenye lesz 1/3 3 kor.

(Ujhely város jövevénye.) *Justus György* uj- helyi származásu alattányi esperes neve bizony- nyára ismerős lapunk olvasói előtt; mert hiszen a hol nemes szivéről, jótékony adakozásról van szó, az ő neve mindig az elsők között tündököl. A ne- mes férfiú, ki az ujhelyi gimnáziumban szegény tanulók számára, a vármegyei közoktatás, ugyszin- tén a kisdédóvó javára *ezer-ezer forintot* alapítványt tett, az ipariskolának pedig *száz forintot* adomá- nyozott, újabb *Matolai Etele* alispánhoz, mint a gimnázium ügyében működő bizottság elnökéhez, *ötszáz forintot* küldött. Isten sokáig éltesse!

(Farsangi hír). Az ujhelyi polgári olvasókör báljának megtartását febr. hó 1-ére határozta el. A mulatság iránt társas körökben nagy az érdeklődés, sikere fényesnek ígérkezik. De kell is, hogy úgy legyen, mer rövid farsangunk ez egyetlen mulatsága rendezésének élén az agilis elnök, *Margitai József* barátunk áll, aki *negyvened* ma- gával dolgozik a mulatság sikerítésén.

(Lopás). Özv. Decsényi Józsefné Széchenyi éri szivar főtőzsdéjéből, f. hó 6-ról 7-ikére menő éjjel, a pudlira helyezett és 200 fto meghaladó értékű okmánybélyegét és váltóúrlapot tartalmazó betűrendes könyv és a nyitott pénzes fiókból mintegy 50 ftnyi ezüstpénz eltűnt. Hogy a szivar és dohány meg lett-e dézsmálva, azt a tulajdonos még nem tudja megmondani. A boltajtó zárát a tőzsdében alkalmazott inas reggel nyitva találta, úgy hogy az ajtószárny az első érintésre magától kinyílt. A záron semmiféle erőszak nyoma nem látszik, s így nincs kizárva az az lehetőség, hogy a bolt ajtaját nyitva felejtették és így a zsvány dolga könnyű volt. A nyomozást a rendőrség nagy gonddal fogatosítja és talán megkönnyíti felada- tát az a fordulat, hogy a váltókkal és bélyeget tartalmazó könyvet 61 ft értékűtartalommal a Csa- logány utcában egy kőfal alatt a hóban bekaparva megtalálták.

(A Zemplén fekete táblája.) O. Liszkáról pa- naszos levél érkezett hozzánk, melyben előadják, hogy az ottani bélyegárulónál nem lehet „stöm- pölyt” kapni, ami mindenestre bosszantó dolog, mert így sok ember ki van téve annak a szeka- túrának, hogy bélyegyet sürgős ügyben nem kap- hatván, okmányát később megletezik. Egyébként a liszkai boltos, aki a stömpölyöket szokta árulni, avval a mentséggel áll elő, hogy neki Tokajban, a sóhivatalban, bélyegyet nem adnak akármikor, hanem hetenkint csak kétszer, vagyis kedden és pénteken délután s akkor is csak 3 óra után. Igazán furcsa eljárás, mondja a panaszkodó, hogy a sótaros ilyen komótus a közönség kiszolgálásá- ban, annyival is inkább, mert kőztudomásu do- log, hogy a sóhivatalban van a legkevesebb do- log. A közérdekű panaszt ajánljuk a kir. pénz- ügyigazgatóság figyelmébe.

(Kivándorlók sorsa.) *Lovász István*, zétényi lakos, avval a panaszzsal állított be a rendőr- séghez, hogy társai, kikkel egyetemben Amerikába szándékozott vándorolni, *Löwingernek* Rákóczi utcai korcsmájában 101 fjtát ellopták. Nyolc társát nyomban letartóztatták, de nem bizonyult ki rájuk a lopás, ha em bebizonyult az, hogy a kárvallott a törkrészenen térfertgett az utcákon és aludt a korcs- mában, a hol bizony sok mindenféle ember megfor- mában. — Ugyanebből a korcsmából négy málczaí dul. — Ugyanebből a korcsmából négy málczaí atyafi is készült tengerre szállni, és pedig olyan gyanus körülmények között, hogy a korcsmáros kivándorlás elősegítéséért bemártotta magát a szószba. A kivándorlókat haza soppolták.

(A kivándorlók) már t. i. az Amerikába vándor- lók száma a múlt hónapban szokatlanul nagy volt, mert az a hír terjedt el, hogy az új évben senki sem juthat az ígért földjére. Annyi tény, hogy az Egyesült Államok rendkívül szigorú intézkedé-

sekkel állják most utját a tömeges kivándorlóknak, — amiért mi csak hálával tartozunk nekik; egy- szersmind óva intünk minden hiszékeny embert, hogy fel ne üljön a kivándorlásra csábítóknak

(Színészet Gálszécsen). Tudósítónk írja: A *Gáspár-féle* színtársulat tegnapelőtt tartotta utolsó előadását. *Folinus Aurél Nani* című énekes nép- színműve került színre, mely, mint a színlepen je- llezve volt, most másodszer *közkívánatra* adatott. E merész vállalkozásával az érdemes igazgató vá- roskánkat a nagy városok színvonalára emelte, hol, mint tudjuk, a premiérek, pláne ha jók, gyakran ismétlődnek szép anyagi sikerrel. Azonban ez a közkívánatra való megismétlés tulmerész vállalat volt a gálszécsi viszonyokhoz mérten, s bizony csúfot is vallott. Mikor az első színházlátogatók este hétkor (ekkor kezdődnek az előadások) a színházba léptek, ugyancsak furcsa előjátéknak, — mely tragikomikumnak is beillett, voltak szemtanui. A nézőtér kongott az ürességtől. Egy sarokban, hideg kályha mellett, gubbaszkodtak *Thália* papjai és papnői, várva a jó szerencsét vendégek alakjá- ban. Közöttük egy pékinas elnököt, akit aligha nem fris perecei kelendőségének reménye hangolt a vidám tereferére. Hogy a kép teljes legyen, hozzá kell képzelni még néhány, ezúttal sem hiányzó pro- totip-alakját a karzati közönségnek, továbbá egy piszkos, ódonformájú termet, melynek fal freskói valamely jövőbeli nagyságnak első merész voná- saiból állanak. Mig az első vendégek e gyönyörű s egyszerűsmeredű képet nézésébe mélyedtek, addig lassanként gyülekeztek a többiek. Nyolcra már az intelligens világból vagy tizen ellátogattak *Thália* templomába. A karzati közönség szép szá- mmal volt képviselve, s tenyérral-talppal nyilvání- totta elismerő kritikáját. Az előadás, dacára a dep- rimáló viszonyoknak, várakozáson felül sikerült. A színészek animóval és nagy igyekezettel játszottak. Nemcsak a darab, a játék maga is jó volt. A más- kor is beváló társulat az estén kitüntette magát. Különösen kitétt magáért a darab hősnője *B. Csányi Julia* (Nancserli), igen csinosan énekelt, persze zenekísérett nélkül, mert az nálunk elengedhető luxus. Kiválóan játszott még *Darvas Miklós* (Nan- cserli kedvese). Különben a társulat, főleg fiatal erőkből, hiányos; mert bizony *Gáspáréknak* nem kölcsonöz a nektár és ambrózia, mint az egykori *Olimpus* lakóknak, örökifjúságot. Mindezt azonban busasan kárpótolja a tagok sokoldalúsága. Egyenlő precizitással adja egy és ugyanazon személy a pezsgővéru fiatal szerelmezt s törött öreg embert, salon bonvivant s korcsmalohóst, intrikust és komi- kust stb. stb. Közönségünk jó utat kívánt a Nagy- Mihályba távozó színészeknek.

(Amerikai pénzek). Varannóról írják, hogy az ottani postán a múlt 1890-ben 1027 esetben Amerikából 82,731 forint érkezett. Ha már most azt is tudjuk, hogy ehhez a pósthivatalhoz tíz község tartozik, látnivaló, hogy egy-egy község- be átlag 8273 ft érkezett. Ami a legérdekesebb volna, hogy t. i. hány embernek keserves keres- ménye ez a nagynak látszó összeg: azt nem tudjuk.

(106 éves paraszt.) *Borsi* községben, az öreg- renden lévő sorában egy százhatéves embert irtak föl a népszámlálók. A borsói Matuzsálem, mikor a népszámlálók hozzá mentek, az udvaron éppen fát hasogatott s nagy élvezettel szopogatta makra- pipáját.

(Szerencsétlen lövés.) *Kocsis János*, b.-ujlaki 13 éves fiú, e napokban, *Hriczo János* ottani pósta kocsis balszemét véletlenségből kilőtte. A revol- ver-golyó halált nem okozott.

Lapunk t. előfizetőihez. A *Zemplén* „Egye- sületi és társas élet” c. rovatának múlt számában indult s a mai számban folytatott „Idegen hang- zásu zempléni község-nevek átmagyarosítása” című cikksorozat, mely előreláthatólag 15—20 közl- ményre fog terjedni, könyvformában külön is szán- dékozunk kiadni, hogy így a nagybecsű anyagot egyútté gyűjtve, ne csak a jövendőség számára megmentsük, hanem a további alkotások céljára is hozzáférhetőbbé tegyük. A 60—70 lapra terjedő füzetkének előfizetési árát csekély 30 krban álla- pitjuk meg. Hogy a nyomtatandó példányok száma fölül magunkat kellőleg tájékozhatassuk: tisz- telettel kérjük t. előfizetőinket, az ügy iránt érdek- lődő t. olvasókat, főleg pedig a községi előljáró- kat, hogy a megrendelésre vonatkozó szándékukat velünk a jövő hó 15-éig tudatni sziveskedjenek. Mint- hogy a meg nem rendelt példányokat könyvárusi úton szándékozunk terjeszteni, s így a füzet ára 30 krnál akkor már magasabb lesz: kérjük a meg- rendelést velünk ideje-korán közölni.

A Zemplén kiadóhivatala.

(Egy jókarban lévő) zongora jutányosan meg- vehető, Bővebb értesítést ad lapunk kiadóhivatala.

(A kereskedelmi forgalomban) levő vala- mennyi *Dors-májolaj* közül tudvalevőleg a *Maager Vilmos-féle* rendelik leggyakrabban az orvosok, mert a *Maager* cég Bécsben majdnem 25 évi fen- állása óta a tapasztalat szerint rendszeren egyenlő- jóságú és hatással bíró minőséget hoz forgalomba.

A valódi *Maager-féle Dors-májolaj* elnyerése cél- jából tessék a bevásárlásnál arra ügyelni, hogy az üvegen a „*Maager*” név be legyen égetve és hogy a címjegyen, valamint a használati utasításon is a „*Maager*” név látható legyen.

Irodalom.

Magyar Kertész cím alatt még a múlt évben egy gyümölcs- őstenyésztési és konyhakertészeti szaklap látott napvilágot *Bornemissa Zoltán* és *Czapáry Dénes* gazd. tanárok szerkesz- tése mellett. — A „*Magyar Kertész*”, mely kéthetenként másfél ivnyi tartalommal jelenik meg, mondhatjuk e téren a leg- kitünőbbek közé tartozik, s bebizonyítva látjuk, hogy vidéken is lehet jó lapot szerkeszteni, a mennyiben elismert szak- tekintélyek látják el a „*Magyar Kertész*”-t hasznos dolgozaik- kal. Minthogy a gyümölcstermelés és a konyhakerti cikkeik nagyban termelve, a lakosságnak ezeket jövedelmeznek, nem mulaszthatjuk el a „*Magyar Kertész*”-t, mely a II. évfolyamot kezdi, különösen a papok, tanítók s a gazdaközönség figyelmébe ajánlani, mint oly közlőnyt, mely hivatásának magaslatán áll. A lap előfizetési ára oly csekély, hogy azt bárki is meg- szeresheti egész évre 2 ft 40 kr., félévre 1 ft 20 krért. Az előfizetési pénzek a „*Magyar Kertész*” kiadóhivatalába Nagy- Szöllőse (Ugocsa megye) küldendők.

A „*Vasárnapi Ujság*” január hó 4-iki száma a követ- kező tartalommal jelent meg: „*Szemere Pál*.” (Arcképpel.) *Dr. Váczy Jánostól*. — „*Dal a madárról*.” *Költevény Szász Károlytól*. — „*Vén emberek nyara*.” *Elbeszélés, írta Jókai Mór*. — „*Hogy bántak velünk a muszákk Erdélyben 1849-ben*.” *P. Szathmáry Károlytól*. — „*Orosz történetek*.” I. Az esküdték Gruber Iván után orszóból. — „*Hell Miksáról*.” *Herman Ottó- tól*. — „*Legujabb találmányok a hadviselés dolgában*.” I. Az Eiffard-féle puska. — „*Parnell választói között*.” (Két képpel: 1. a mint üdvözlök, 2. a mint bántalmazzák.) — „*Boldog új- évet!*” *Cserna Károly rajza*. — „*Hogy termettek a játékok*.” *A Mikulás legendája*. — „*Három magyar festmény*.” (Három kép- pel: 1. Arab kávéház, Eisenhut Ferencről. 2. Komócsy József, Benczur Gyulától. 3. A hazatérő novicius, Turgy Gyulától.) — „*Komócsy József*.” — „*Hány lap van a világon?*” — „*Frigyes császár szobrának leleplezése a windsori kastélyban*.” (Képpel.) — „*A divatőr*.” (Képpel.) — „*A városligeti tőjég*.” (Képpel.) — *Irodalom és művészet*. — *Közüzetetek és egyletek*. — *Sakjáték*. — *Képtalány*. — *Egyveleg*. — *Halálozások*. — *Szer- kesztői mondanivaló*. — *Heti napár*.

A „*Vasárnapi ujság*” előfizetési ára negyedévre 2 ft, a „*Politikai Ujdonságok*”-kal együtt 3 ft. — *Ugyancsak* a *Franklin-Társulat* kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utaa 4. sz. megrendelhető a „*Képes Néplap*” legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 1 ft.

Nincsen a magyar családoknak olyan gazdag könyvtára, melyben annyi szellemi szórakozást találhatna a család minden tagja, mint amennyit a „*Képes Családi Lapok*” válogatott közleményei nyújtanak. Nincsen a családi életnek s a gondosan vezetett magyar vendégszeretők háznak olyan kér- dése, melylyel e lap melléklete, a „*Nő* a házbán” szakavatottan ne foglalkoznék.

A „*Képes Családi Lapok*” előfizetési ára a „*Nő* a ház- ban” című divat-melléklettel együtt egész évre 6 ft, félévre 3 ft, negyedévre 1 ft 50 kr. s a kiadóhivatal (Budapest nagy korona-utca 20. sz.), melyhez az előfizetések legcélszerűbben postautalványon intézendők, kivátrara bárkinek ingyen és bér- mentve szolgál mutatószámokkal. A legujabb szám következő változatot tartalmazó jelent meg:

A 2. sz. tartalma: Kétszer kettő négy. (Regény. A „*Képes Családi Lapok*” számára írta *Jókai Mór*. Folytatás.) — *Oh mondd!* . . . (Költevény.) *Oh!Donnel* grófné *Tarnóczy Malvinától*. — *Irodalmi dolgok*. *Rudnyánszky Gyulától*. — *Hasonló hasonlival*. (Elbeszélés. Folytatás.) *Beniczky-Bajza Lenkétől*. — „*Milven könnyű / Vajj mi lehet?*” (Költevény. Képpel. Elemértől. — A csel. (Elbeszélés. Folytatás.) *Báró Horváth Miklóstól*. — *Két kaland*. — (Beszélyke. Költevény.) *Palágyi Lajostól*. — *Szilva*. (Regény Folytatás.) *Tábori Ró- bertől*. — *Mindenféle*. A hét tükre. Mefisztól. *Képeinkhez*. *Irodalom és művészet*. *Máltság*. *Képeink*: *Ífabb Szőgyény- Marich László*. — *Connaughti hercegnő mint ezredtulajdonos*. — „*Sitting Bull*” (az „*Ülő bika*”) a sioux-indiánok főnöke. — *Milyen könnyű! Vajj mi lehet?* (Verssel.) — *Hyrtl József* arcképe. *Regénymelléklet*: A bölcsőtíti. (Eredeti regény. Két részben.) *Írta: Luka Gusztáv* (17—32. oldalig.)

Egyesületi és társas élet.

Az idegen hangzású zempléni község-nevek átmagyarosítása.

II.

Község, mint földrajzi fogalom, népelet nél- kül nem gondolható.

Mint szülőket a család, olyan természetes sorrendben követi a népeletet a község. És amilyen a népműveltség, olyan a község is. A pásztor-nép még sátrak alatt vagy gunyhóban tanyázik, a föld- mivelő nép már több-kevesebb kényelemmel, de az egy helyben maradandóság tudatával építkezik; az iparos és kereskedő nép pedig, mely a társas élet szükségleteit szolgálja és az életmód fokozot- tabb igényeinek kielégítéséről gondoskodik, már bizonyos műgonddal építi föl s rendezi be az ő lakóhelyét.

A népműveltségnek eme fokozatai szerint más és más külső jellege is támad a községnek, mint helyrajzi egyéniségnek. Élő tanubizonyosságai ennek az állításnak csak a mi vármegyénk terü- letén is nem egy krajnyai, vagy alföldi, vagy hegyaljai község, ahol mindenik ház, vagy házikó a tőzsomszédjának olyan képmása, mint az eresz alatt épült fecskéfészkek egyik a másikának. De egy krajnyai, meg egy alföldi lakóház egymás mellé képzelve, már kiáltó ellentétet képez.

Messzire elvezetne kitűzött céloktól, melyhez pedig nagyon sietnem kell, ha a községeknek a népműveltség szerint való különbözőségét s ebben megint az építkezésnek közös jellemvonásait ten- ném vizsgálódás tárgyává; ha megkísérlelem ki-

mutatni, hogy pl. amíg a krajnyai szalmás fedelű házikónak természeti ősmintáját a *ssénaboglya* formájában, addig az ó-görög oszlopcarnokos műépítményeknek őstípusát a *cédrus-erdők* képében kell meglátni. Beérem tehát itten annak a megjegyzésével, hogy a községek külső képében is nyilatkozik nemzeti karakter. Más és más a külső formája a magyar, a német, az oláh, a tót, az orosz stb. izléssel épült háznak, — következésképp más és más külső képe van a magyar, a német, az oláh, a tót, az orosz eredetű s nyelvű községnek is, mint helyrajzi alaknak.

Es — nagy figyelmet érdemel, hogy az úgynevezett „nova plantatio“-k, vagyis a telepített új községek, melyek habár, mint szigetek a tengerben, tőlük környös körül egészen különböző nemzeti áradatban képződtek, mégis az építkezésben megtartják eredeti nemzeti bélyegüket. Valami ősi ingernek természeti nyilvánulása ez az emberben, mint a fészek-építés érzéke a madárban, mikor a fecske, ha egymaga száz veréb szomszédságába jutott is, csak sárból és nem giz gazból építi folédes otthonát.

Nem tudom úgy van-e, hogy az „elnyelt nemzetiségek“ akaratlanul is megörzik lelkükben azt a bizonyos természeti ősi ingert, mely szerint, ha pl. született magyar létükre elnemzetietlenedtek, építkezéseikben tisztán, hamisítatlanul megörzik azt a nemzeti ingert, mely nem tud, nem bír hűtelen lenni az ősi hagyományhoz? Logice azt következtettem, hogy igenis megörzik! Itt az etnológianak csak azt a principiumát kívánom hangsúlyozni, hogy az építkezésnek külső formájában nyilatkozó sablon ősből és maradandóbb bélyegű, mint a nyelvben munkáló az az érzület és tudat, amit egy szóval *nemzetiségnek* nevezünk. Abból tehát, hogy *ma* egy község neve nem magyar, vagy legalább is nem magyaros hangzású, — és abból, hogy annak a községnek lakói *ma* nem magyar nyelven beszélnek: föltétlen bizonyossággal még nem következik, hogy az a község idegen (pl. szláv) eredetű, sőt éppen ellenkezőleg. Ha annak a községnek *építkezése* magán hordja a magyaros, nemzeti bélyegét: legpompásabb szlávhangzású neve dacára és história emlék híjával is bizonyosak lehetünk benne, hogy az a község, neve szerint is, nyelve szerint is, csak elidegenített. Réges-régen elfeledett magyar nevet sokszor ki is lehet bötüzni megsárgult oklevelek soraiból, mint kibetűzték tudósaink hogy pl. a mai *Csertész* neve eredetileg *Ujfalv* volt, vagy határjárásoknak régi irott emlékeiből, hogy pl. a mai *Cserna Feketehegy* volt Erdélyben, és így tovább.

A tudós irodalom érdekesen fejtegeti a mai helynevek eredetét, külső és belső elváltozását, jelentését. Ma már Európának minden kultúr-allama résztvesz e közérdekű tevékenységben.

Nálunk, ha jól tudom, *Reső* Ensel Sándor az úttörő. Az ő nyomában kaptak irányt s hódítottak tért módszeres kutatással, nyelvészeti tudással, higgadt kritikával, türelemmel *Hunfalvy* Pál, *Ferney* János, *Nagy* Iván, *Poor* Antal, *Festi* Frigyes, *Téglás* Gábor, *Hanusz* István s mások, mindmennyi jelesei e tudományos eszmekörnek. Nem is emlitem a *szlavistákat*, akik mindenütt szláv nyomokat szagálnak, a tudományban sok zavart okoznak, s még *Almás* ra is rá akarták sütni a szlávizmus bélyegét.*

Nekik, a tudós irodalom minden nemzetbeli képviselőinek, köszönhetjük a nagy alapeszmék stilizálását, mik közül egyet-kettőt már csak azért is, mert azoktól a zempléni idegen hangzású helynevek magyarosító munkájára vállalkozott dolgozó társainknak sem volt szabad eltérniök, — ide jegyzek.

Leibnitz, a mély értelmű német filozóf, mondja: Nem létezik helynév, melynek nem volna értelme. Ha nem értjük: jele, hogy az egykoru nyelvjárásról eltértünk.

Grimm mondja: A tulajdonnevek megfejtése világosságot terjeszt elődeink nyelvére, erkölcsre, történetére.

Steub Lajos szerint: Ha a népek életüket, neveiket és nyelvüket elvesztették, még akkor is megszólalnak helyneveikben.

Gotthard szerint pedig: Minden helynév az ahhoz értő számára valamely történet magvát rejtegeti magában. A holtaknak vélt helynevekben is rejlik élet.

Egli, a zürichi egyetem tanára, pedig így fogalmazza tudományos meggyőződését: A földrajzi nevek jelentése az emberiség legmagasabb célja felé mutat. Itt fekszik egy jövőbeli nép-pszichológia nyilvánulása és próbaköve. Ezen a helyen fog a földrajz és kultúrtörténet egymással testvérileg kezdet szorítani.

Hunfalvy Pál így igy ír: Minden földrajzi és más helynév egy-egy természetes sajátságot, vagy egy-egy történetet tükröz vissza, jóllehet már legtöbbszörre nem értjük a visszatükrözött képet; vagy azért, mert azon nevet a régi korul örököltük, amely már elhomósult, vagy azért, mert az újabb nevek támadásának okait sem tudjuk.*

A mi vármegyénknek idegen hangzású helynevei, a dolog természeténél fogva, mit *Bihary* Emil t. munkatársam majd érdekesen kimagyaráz, legtöbbszörre szláv eredetűek. Átmagyarosításuk, minthogy az elnevezés jobbra egy-egy természeti képre vonatkozik, nem jár sok nehézséggel. Egyszerűen átfordíthatók. Így lett pl. a Homonna szomszédságában fekvő fűrdőhelyecske, Podskalka, *Ssirtalja*, így lenne (Bihary E. javaslata szerint) a sűrű erdőség közepére rejtőzött *Dubrava* község magyar néven *Tölgyes*.

Ahol az idegen hangzású helynévnek a szláv, vagy más idegen élő nyelvben jelentésménye nincsen, azt hiszem, hogy az olyan község még a szláv áradatot megelőző népiélet emlékeit őrzi. Itt már bajosabb dolog az eligazodás. Ilyen esetben (példa lehet rá Homonna) segítségül kell venni a nyelvészetet, a történelmet, a régészetet s ha mindez tanácstalanul hagy, az ősrégi (talán a buiok, vagy jazigések, vagy dákok vagy az avarok idejéből való) nevet, mint a múltak tisztos emléket, továbbra is érintetlenül gondolnám hagyni. Hogy éppen a *Homonna* névnel maradjak, ez a község név latinus idiomájával, valami derek, nagytekintetű emberek szülőhelyét juttatja eszünkbe, akiknek számára előkelő helyet biztosított a magyar nemzeti történelem is. (A homonnai *Drugeth*-család.)

Eszmetársulás utján jut eszembe a *Tisza* neve. Magyar folyó, hogy úgy fejezzem ki magamat: tősgyökeres, született magyar folyó. Nevét viseli a legtekinélyesebb magyar családok egyike. De értjük-e mit jelent? Nem. Hiába folyamodunk tanácsért a történelemhez. *Strabó Parisus*-nak *Plinius* és *Ammianus Marcellinus Parthissus*-nak, *Ptolemens Tibiscus*-nak nevezi. Csak a VI. században (tehát a magyar honfoglalás előtt) találjuk *Jordanis* történetírónál ily néven nevezve: *Tisia*. Kétségtelenül ebből lett a *Tisza*. De mit jelent? *Strabótól* *Jordanis*ig menve az idők folyásán jelentésményét nem értjük. Neve idegen eredetű, de a nemzeti köztudatban azt jelenti *magyar* folyó. Azért kinek jutna eszébe elkeresztelni s bizonyára az egész nemzet tiltakoznék elkeresztelése ellen mert *Magyar folyó* és *Tisza* ma már identikus fogalmak. A *Balaton*-t ellehetne nevezni *Sártó*-nak (mert *blaton* = sár a szláv nyelvben) vagy *Nagy-Fertő*-nek, mert *Fertő* régi magyar nyelvemlék szerint annyit mint *sár*; a rómaiak is *Pannonia* földrajzában *Felso* közös néven nevezték a *Balaton*-t is a *Fertőt* is; de a *Tisza* név eredete annyira összeesik a honfoglalás korával, hogy attól, a szakadatlan és folytonos gyakorlat szerint máig elválaszthatatlan. A história károskodnék a *Tisza*-név megtámadója ellen. Így károskodnék az *Zemplén* neve mellett is, amiből nem tudom, lehet-e valamikor *Földvár-megye*? Ha majd *Csongrád*, *Feketevár-megye*, *Nógrád Ujvár-megye*, *Visegrád* meg *Fellegvár* lesz, akkor igen!

Nyilvános számadás

a december hó 27-én az árvaház javára rendezett közvacsora alkalmából.

Étel- és italneműket adtak:

Dokus Gyuláné, Láczy Elekne. Bydeskuthy Sándorné, Hönsch Dezsőné, Matolai Etelne, Margitai Józsefné, Kegyesrendiek, Szentgyörgyi Vilmosné, Erényi Jakabné, Liszy Edéné, Wihs Keresztélyné, Benedek Jánosné, Ligety Bertalánné, Krizsó Tamásné. Zinner Henrikné, Teich Zsigmondné, Bánóczy Kálmánné, Rein Istvánné, Ambrózy Nándorné, Dókus Mihályné, Sebeők Antalné, Pintér Ferencné, Buday Zádorné, Farkas Lajosné, Vályi Istvánné, Zlinszky Józsefné, Boruth Elemérné, Juhász Jenőné, Hornyay Ferencné, Bárczy Béláné, Rácz Gyuláné, Chyzer Kornélné, Tomcsányi Mártonné, Tell Józsefné, Csánky Gyuláné.

Ételek helyett pénzt adtak: Prámer Alajos 2 ft, Polacsek Ignácne 1 ft, Bajusz Józsefné 1 ft, Gedőcze Andorné 50 kr., Somossy Imréné 2 ft, Viczmándy Viktorné 1 ft, Pollák Lajosné 1 ft, Szunyogh D. né 2 ft, Kemény Jenő 1 ft, Illasewits Lászlóné 1 ft, Bajkó Béláné 1 ft, Bánóczy K. né 1 ft, Csernyiczki M. né 1 ft, Székely Imréné 1 ft, Nyomárkay József 1 ft, Hwozdovics Antalné 1 ft, Thuránszky Lászlóné 1 ft, Nyomárkay Paulin 1 ft, Szunyogh József 1 ft, Dókus Józsefné 2 ft, Krikbaum Gyuláné 1 ft, Jelenek Ádámné 1 ft, Löcherer Lőrinc 1 ft, özv. Répássy 1 ft, Csiszár Gáborné 1 ft, Képes Károlyné 1 ft, Farkas Dezsőné 1 ft, Dobokay Kálmánné 1 ft, Kolos Gyuláné 3 ft, Szőgyényi Imre 1 ft, Göllner Alajosné 1 ft, Neuwith Adolfné 1 ft, Félegyházy Béláné 1 ft, Mezőssy Menyhértne 1 ft, Ember Ernőné 1 ft, Koczourek Ferencné 1 ft, Biringer Arthurné 1 ft, Némethy Józsefné 1 ft, Reichard Mórné 1 ft, Pfeifer Gyuláné 3 ft, Buday Ákosné 1 ft, Erényi Jakabné 1 ft, Nebesz József 1 ft, Enyiczkey Gábor 1 ft, Bethyna Testvérek 1 ft, Hoitsy Gidáné 3 ft, Karoly Jánosné 1 ft, Lázár N. kapitányne 2 ft, Móre Gézané 1 ft, Czizler Józsefné 1 ft, Stépán Gyuláné 1 ft, Szánky Ferdinándné 3 ft, Ganzler Alajosné 1 ft, Vass Amália 2 ft, özv. Kazinczy Bálintné 2 ft, özv. Farkas Lajosné 1 ft, Comensoli Herman

őrnagy 1 ft, Korinkó Jánosné 2 ft, Krizsó Tamásné 1 ft, Kelner Edéné 1 ft, Rácz Béláné 1 ft, Kosuth Jánosné 2 ft, Diószeghy Jánosné 5 ft, Nagy Béláné 1 ft, Csink Jánosné 2 ft, Hlavathy Józsefné 2 ft, Hlavathy Jánosné 2 ft, Bessenyei Gáborné 2 ft, Keresztessy Lajosné 2 ft, Somogyi Bertalánné 2 ft, Dobay Jolán 1 ft, Karsa Bertalánné 2 ft, Rácz Kálmánné 1 ft, Klein Tivadarné 1 ft, br. Gaizler Józsefné 2 ft, Éhlert Gyuláné 1 ft, Kecskés Antalné 2 ft, Lakatos Gyuláné 2 ft, De Rivó Györgyné 1 ft, Németh Nándorné 1 ft, Barnafi Kálmánné 1 ft, Boronkay Györgyné 2 ft, Szőlősi Sándorné 1 ft, Kun Frigyesné 2 ft, Horváth Endréné 1 ft, Sziráky Barnáné 2 ft, Kulin Ödönné 1 ft, Szőlősi Otilia 2 ft, Szőlősi Arthurné 1 ft, Viczmándy Ödönné 3 ft, Fűzy Ferencné 2 ft, Reichard Sománé 1 ft, özv. Nichel Ferencné 1 ft, özv. dr. Hornyay Ferencné 2 ft, Zlinszky Józsefné 1 ft, Balogh Károlyné 2 ft, Szendrey Jánosné 1 ft, Kincsesy Péterné 2 ft, özv. Klein Mórincné 2 ft, özv. Szentgyörgyi Józsefné 2 ft, Kálniczky Károlyné 2 ft, Kovácsy Pálné 2 ft, Szentgyörgyi Dezsőné 1 ft, Bolgáry Andrásné 1 ft, Népbank 2 ft, Csaszlovsky J. né 2 ft, Csuka Ödön 1 ft, Józsa Ist. né 1 ft, Molnár Leóna 5 ft, Fejes Istvánné 2 ft, Vágó Gy. né 1 ft, Moldoványi Gézané 2 ft, Nagy Gyuláné 1 ft, Rosenberg Sámuelné 1 ft, Róth Bernátné 1 ft, Kuharik Jánosné 1 ft, Schulcz Sándorné 1 ft, Szeghy Gusztávné 1 ft, Szeghy Gy. 1 ft, Dókus Mihályné 3 ft, Barna B. né 3 ft, Tokár Józsefné 1 ft, Izsépy Miklósné 1 ft, özv. Adriányi Gyuláné 1 ft, Schvarczmann Gusztávné 2 forint, Karsa Ferencné 2 ft, Benedek Jánosné 2 ft, Román Jánosné 2 ft, Pólyányi Gyuláné 1 ft, Egy Elekne 1 ft, Dókus Gyuláné 2 ft, özv. Csuka Dánielné 2 ft, Dongó Gézané 2 ft, Nadanicsek Róbertné 2 ft, Olah Béláné 2 ft, Kopper Józsefné 2 ft, Löcherer Andorné 2 ft. Összesen: 205 ft 50 kr.

Felülfizettek:

Csutkay Béla 2 ft, Szepessi Arnold 3 ft, Zinner Henrik 2 ft, Hell Adolf 2 ft, Nemes Lajos 2 ft, Nemes Andor 2 ft, Schöbn Sándor 2 ft, Szőlősi Arturné 1 ft, Nagy Barna 3 ft, Dókus László 1 ft, Mizsák István 4 ft, Láczy László 2 ft, Polonyi Elemér 1 ft, Diószeghy János 2 ft, Pilissy Nándor 1 ft, Kornstein Mórné 2 ft, Haas Bernátné 2 ft, Bernáth László 1 ft, Képes Gyula 1 ft, Valter László 1 ft, Prámer Alajos 2 ft, Évva Ernő 3 ft, Wihs Keresztélyné 2 ft, Kun Béla 1 ft, Hammersberg Jenő 1 ft, Zlinszky József 3 ft, Szánky Nándorné 2 ft, Barabás Béla 5 ft, Szerdahelyi Aladarné 5 ft, Stenczel Ede 2 forint. Összesen: 63 ft.

Stich Lajos s a tüzoltó egyesület, a jótékony cél iránti tekintetből, evőszközöket szivesek voltak ingyen felajánlani.

A s.-a.-ujhelyi árvasegélyző és jótékony egyesület által rendezett közvacsora a kiadások leszámitása után 527 ft 74 kr. *tiszta jövedelmet* eredményezett. Fogadják a nemes szívű adakozók, valamint a közvacsora rendezésében fáradozók a jótékonyág nevében hálás köszönetem nyilvánítását.

Matolai Etele,
egyl. elnök.

A fent irt összeget 527 ft 74 kr-rt fölvettem s az árvaház pénztárába elhelyeztem.

Hornyay Béla dr.,
az árvaház pénztárosa.

A közönség köréből.

— Alak és tartalomért a beküldő felelős. —

Tekintetes Szerkesztő Úr!

A *Zemplén* utóbbi számaiban kémeánytűzetről tétetett említés.

Rég óhajtottam e tárgyban egyet-mást becses tudomására hozni, s most megragadom erre az alkalmat.

A kémeánytűzesetek gyakoriságáért engem csak azon esetre lehetne felelősség revonni s a felelősségnek erkölcsi sulya csak akkor nehezedhetnék reám, ha a separtetésnél tapasztalt önkényszerűségek, a megtakarítás szugori elveiből kifolyó rendtelenségek a háztulajdonosokkal szemben a hatóság által — hóról óra beadott jelentéseimhez képest, megszüntetnének, úgy, ahogy az Kassán, Ep-rjesen, Ungvárt stb. történik.

Eziránt csak két három pontban foglalom össze a saját magam erkölcsi reputációja tekintetéből és a város érdekéből javaslatom:

1. Hatóságilag köteleztessék minden háztulajdonos és lakó, hogy kémeányeit, takaréktűzheleyeit, kályhákat és annak csöveit a kémeányseprővel separtesse.

2. Köteleztessék arra is, hogy az azért járuló 10 krt pontosan fizessék, megtakarítási szempontból senki a fizetés alól ki ne vonja magát.

3. Rendelje el a hatóság, hogy minden cillinderen, úgy a beboltozott kémeányeken is koromkiszedő nyílások nyitassanak; végül

* Magyarországi Ethnographia 38o. l. 53. §.

4. A hatóság utasítsa a 3-ik pontra különösen az építész urakat, akik azt szem elől eltévesztik. Már e négy pontozatban foglaltak teljesítéssel is biztosítani bátorodom a t. közönséget, hogy a kémény-túzesetek száma a mostaniakhoz képest csekélyre redukáltatik, — ellenben a meglévő rendtelenségek mellett sem a kémény-túzekért, sem a nagyobb szerencsétlenségért a felelősséget el nem vállalhatom s az ellenem zúdult vádakot saját lelkiismeretem szerint el nem fogadom.

Fogadják tekintetes Szerkesztő ur mély tiszteletem nyilvánítását.

Fuksz János,
kéményseprő.

HUMOR.

Bizonyítvány.

Nőm két hónap óta állandó rekedtségben szenvedvén, csak nehezen tudott beszélni. Mióta az ön csodaszereit használja, végkép berekedt s egyáltalában nem tud beszélni. Kérem küldjön azonnal még két üveggel a szerből. Mély hálával vagyok hiva:

Papucs János.

Rendreutasítás.

Úr (egyik leánykához, aki az utcán belé ütközött) Vigyázní kedves kicsikém, mindig vigyázní, hogy merre mégy!

Kis leány: Azt hiszem, az a maga dolga, hogy egy högynek kitérjen.

GONDOLATOK.

Az ember elvek nélkül, de avval a képességgel születik, hogy magába valamennyit fölveheti.

Voltaire.

Egy ó-kori bölcs mondja: Tulajdon hazájánál forróbban más országot senki se szeressen. Aki nem így tesz, megbüntetik a haza istenei, mert ez a legegyszerűbb útja a hazaárulásnak. Még kárhuzatosabb az, ki hazáját elhagyja, hogy idegen földön éljen, mert szülőföldünknek szentebb előttünk mi sem lehet. — A hellászi *Zaleneusz*-nak ezt a szép mondását sok ember a szívébe véshetné!

HIVATALOS RÉSZ.

22692. sz. *Zemplénumegye alispánjától.*

Ezen pályázati hirdetésről a közönség a „Zemplén” című hivatalos lapban közzététel után értesítettik.

S.-a. Ujhely, január 2. 1891.

Horváth József, tb. főjegyző.

54 688. sz. *A vall. és közokt. m. kir. ministertől.*

Ösztöndíj-pályázat.

A győri árva alapítványoknál az 1890/91. tanév kezdetétől, következő ösztöndíj-állomások töltenők be:

1. A győri kir. árva-alapítványnál 6, 100 ftos és 3, 80 ftos állomás.
2. A győri Dlabács féle árva-alapítványnál 2, 100 ftos és 1, 80 ftos állomás.
3. A győri gróf Eszterházy féle árva-alapítványnál egy 100 ftos és 2, 80 ftos állomás.

Ezen árva-alapítványbeli ösztöndíjakra csak szegény sorsu, kath. vallásu, jó előmenetelű és iskolába járó avagy inaskodó árva fiúk és leányok tarthatnak igényt.

A Dlabács-féle ösztöndíjknál az illető rokonok, a gróf Eszterházy-féleknek pedig az uradalmi könyvvivők és számtisztek, ezekután a gazdasági tisztviselők és szolgák árva gyermekei, különösen convertita árva fiúk, vagy leányok elsőbbséggel bírnak,

A folyamodványok a győri árva kir. alapítványi állomásokat illetőleg Nogáll Károly győri püspöki helynökhöz, mint az alap igazgatójához, a Dlabács-félekre nézve Zsolna városa tanácsához Trencsénmegye utján, a gróf Eszterházy-félekre nézve pedig gróf Eszterházy tatai uradalmához, Tatára, Komárommegye utján, mint pártfogókhoz címzendők és a tanulók részéről, az illető tanintézeti előjárásnál, az inasok részéről pedig a megyei illetve városi közönségeknél legkésőbb 1891. évi január hó 20-ig benyújtandók.

A folyamodványok következőkkel szerelendők fel:

1. A keresztlevéllel és a folyamodó atyjának vagy mindkét szülőjének halálát igazoló bizonyítványal.
2. A tanuló mult tanévi iskolai bizonyítványával s a folyó tanévi I. harmada végéről nyert időszaki értesítőjével, illetve indexével, a tanoncoknál pedig az inaskodási előmenetelről szóló mesteri bizonyítványal.
3. A tanuló caaládi és vagyoni állapotát feltüntető hatósági igazolványal.
4. A Dlabács és gróf Eszterházy-féleknek, ezenkívül a leszármazási viszonyokat igazoló okmányokkal.

A folyamodványban megjelölendő ama pénztár is, melyben az ösztöndíj adományozás esetében kiutalványozandó volna.

Az eképen felszerelt folyamodványok az illető tanintézeti előjárások és a megyei vagy városi hatóságok által és pedig az előbbiek részéről vagy közvetlen, vagy a tank. kir. főigazgatók útján, az utóbbiak részéről pedig közvetlenül 1891. évi február hó 10-ig a fentnevezett pártfogókhoz a minősítvényi táblázatok kíséretében eljuttatandók.

Végül megjegyeztetik, hogy az ösztöndíjasok ha fiúk, a nyert ösztöndíjat tanidejük, vagy inasok tartamára, ha leányok, férjhez menetelükig, vagy anyagi állapotuk más kedvező megváltozásáig, legfeljebb azonban 24 életévük befejezéséig fogják élvezhetni.

A fent kitűzött határnap eltelte után, avagy az illető tanintézeti előjárások és pártfogóságok mellőzésével, közvetlen a vallás és közokt. m. kir. ministeriumhoz benyújtott kérvények figyelembe nem fognak részesülni.

Budapest, 1890. december hó 2-án.

A vallás és közoktatóügyi m. k. ministertől.

22953. sz. *Zemplénumegye alispánjától.*

10 fősolgabirónak.

Miután a beérkezett fősolgabirói jelentések szerint a hasznos házi állatok között fellépett ragadós száj- és körömfájás Ruda-Bányácska, Lasztóc, Csörgő, Cséke, Perbenyik, M.-Izsép, Sztrapkó, Nagy-Brezsnyicze, Piszkorócz, Petőfalva, Valkó és Kelce községekben megszűnt, a fertőtlenítő eljárás befejeztetett s a felülvizsgálat kedvező eredményre hajtott végre; az ezen községekben fenn állott zárlatot az 1888. VII t. c. végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 226 §-a alapján ezennel feloldom, s ezt megfelelő eljárás végett a fősolgabiró urakkal s a kerületi kir. állami fő állatorvos urral tudatom.

S.-a. Ujhely 1890. december 30. án.

Matolai Etele alispán.

21667. sz. *Zemplénumegye alispánjától.*

10 fősolgabirónak.

A 14-ik huszárezred parancsnoksága által folyó évi 867. sz. alatt, az ezred állományából használatra kiadandó 37 drb ló elhelyezése tárgyában áttett hirdetménye másolatát közhírtételt végett kiadom.

S.-a. Ujhely, 1890. dec. 28.

Matolai Etele alispán.

Másolat.

Cs. és kir. 14. huszárezred. Pótkeret parancsnokság. 867. szám. Hirdetmény. A cs. és kir. 14. huszárezred pótkeret parancsnoksága részéről közhírré tételük, miszerint az ezred állományából a jövő 1891-ik év január hó 1 étől kezdve 37 darab kincstári ló fog megbízható vállalkozóknak tartásra kiadni. Ezen lovak az 1891. év tavaszi szemléje alól telmentetnek. A kiadandó 5—8 éves lovak gondosan ki lesznek választva, hibátlanok s minden az egészségre vagy használatra káros tulajdonságoktól mentek. A lovak párosával be lesznek tanítva s erejükhöz és vérmérsékletükhöz képest összefogva, felszólíttatnak azért mindazok, kik ezen lovakból tartásra kívenni szándékoznak, hogy ebbeli elhatározásukról a fenti pótkeret parancsnokságot Kassán mielőbb értesíteni s a vagyoni bizonyítványt (Vermögens-Zeugnis) s a mely a politikai hatóság által hitelesítendő) be küldeni sziveskedjenek. A napja a Kassán törtéendő lovak kiadásának, míhelt az a beérkezett jelentések által biztosítva lett, közölni fog. Kérnek ezen hirdetményt legszélesebb körben kiterjeszteni, *Heilngötter*, százados, pótkeret parancsnok.

22,613. sz. *Zemplénumegye alispánjától.*

Közzés és eredményről jelentés tétel végett kiadatlik.

S.-a. Ujhely, 1890. dec. 28.

Matolai Etele, alispán.

Másolat.

Szatmármegye alispánjától 21154/90. sz. Zemplénumegye tekintetes alispánjának S.-a. Ujhely. Az erdői járás fősolgabirója f. évi dec. hó 10-én ad 2818. sz. a. kelt jelentése szerint f. évi november 12-én a madrási erdőn *Birkász* Mihály, mintegy 40 éves, középtermetű, állán borotvált szakála, kopott katonaruhában öltözött drótos halva találtatott. Amennyiben illetőségi helyét eddig kipuhatolni nem sikerült, van szerencsém hivatalos tisztelettel e körülményről tovább megfélelő intézkedés megtétele végett értesíteni. Nagy-Károly, 1890. dec. 12. Nagy s. k. alispán.

22,959 sz. *Zemplénumegye alispánjától.*

10 járási fősolgabirónak.

Az agárdi körjegyző 5 db sertésről kiállított 118456. vármegyei számmal ellátott egy db marha-

járlatát elvesztvén, az ezennel érvénytelennek nyilvánítottatik.

S.-a. Ujhely, 1890. dec. 30.

Matolai Etele, alispán.

KIMUTATÁSA

a zemplénumegyei nyilvános közkórház 1890. évi dec. havi beteg-forgalmának.

1890. évi nov. 30-ról ápolás alatt maradt	1890. dec. 30-ig újonnan felvett	Ápoltak összege	Ezek közül elbocsátottak				Összes fogyaték	A hó végével ápolás alatt maradt	Az ezen idő alatt felmerült ápolási napok
			Gyógyulva	Javulva	Gyógyulatlan	Meghalt			
39	41	80	35	—	—	4	39	41	2102

Tokár József,
alorvos.

Dr. Schön Hugó,
h. főorvos.

Szerkesztőségi posta.

Pr. E.-nek. Meg fog jelenni.

Feloldó szerkesztő:

DÓKUSGYULA.

Főmunkatárs: **DONGÓ GY. GÉZA.**

Kiadótulajdonos: **ÖZV. BORUTH ELEMÉRNE.**

Hirdetések.

TK. 2221/1890. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A homonnai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtatónak Scserbanovcsin Pál örökösei végrehajtást szenvedő elleni 158 ftt 25 1/2 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a s.-a. ujhelyi kir. törvényszék (a homonnai kir. járásbíró területén lévő, Nagy-Kemence határában fekvő a n.-kemencei 103. sz. tjkben Scserbanovcsin Pál tulajdonánál írott s ott A. I. 1—26. sorszám alatt foglalt belhely és kül-sőségére 307 fttban, továbbá A + 1—4. sorsz. a foglalt kül-sőségére 22 forintban ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi február hó 23-ik napján délelőtt 9 órakor Nagy-Kemence község házájánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési árban alól is eladtni fognak.

Arverezni szándékozókat tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 30 ft 70 krt illetve 2 ftt 20 krt készpénzben vagy az 1881. LX. tc. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Homonnán, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál 1890. évi aug. hó 13-án.

Lehoczky, kir. aljbíró.

Eladó, esetleg bérbeadó.

A Kazinczy-utcán egy lakosztály, mely egymásból nyíló 4 szoba, hideg és meleg konyha, kamara, pinczeház és istállóval vagy anélkül, — továbbá egy szoba és egy alkofenn, bármely időtől fogva bérbe adó; esetleg az 518. öi. sz. ház egészen szabadkézből eladó. Az árverésen el nem adott tárgyak (házibutorok stb.) ugyanott szabadkézből megvehetők.

Szánky Árpád.

11058. szám.

Polg. 1890.

Hirdetmény.

A Varannó községben gyakorolt italmérés jogáért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyministeri rendelet 9. és 10. §§-aihoz képest az egyezés megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1891. évi február hó 9-ikének d. e. 9 órája a kir. törvényszék elé Raisz Béla kir. tvszéki bíró hivatalszobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire ezennel idéztetnek.

Kelt S.-a. Ujhelyben, a kir. törvényszéknek 1890. évi decz. hó 30-án tartott üléséből.

Rác, jegyző.

Hammersberg, elnök.

Eddig még fölülmulhatatlan.

Maager V.-féle
valódi tisztított

DORSMÁJOLAJ

Maager Vilmostói, Bécsben.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendel-
tetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet,
különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a
nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarna érni.

Egy üveg ára 1 frt, egy üveg fehér 1frt 50 kr. Kapható a gyári
raktárban Bécsben III. kerület Heumarkt 3., valamint
az osztrák-magyar monarchia legtöbb gyógyszerárában.

Sátoralja-Ujhelyben: csak Zl'nszky J. ur gyógyszerárában. 12-24

Vételre kerestetik
egy 30 ezer forintot érő
birtok

csakis kitünő fekvőségekkel készpénzfizetés mellett.

Ajánlatok német nyelven

Paduch József,
183. sz. ház tulajdonosához intézendők.
Jablunkauban (Osztrák Szilézia)

1-3

SZŐLLŐSY SÁNDOR
SÁTORALJA-UJHELYBEN

ajánlja dusan felszerelt
üveg, porcellán, majolika,
DITMAR-féle lámpa,
Chinai ezüst és konyha felszerelési eszközök
raktárát
legolcsóbb gyári árakban.

Valódi amerikai császár-olaj
nagy raktára.

A csizi-fürdő vendéglője
italmérési joggal 1891-ik évre
bérbé
kiadó.

Ertekezhetni az igazgatósággal
Csiz u. p. Rimaszécs. 2-3

Szöllő eladó!

Ujhelyi határban a Bánya-hegyen egy 2 hold, 1700 □ öl, a filoxera által nincs megtámadva — továbbá egy az ujhelyi határban a Fekete-hegyen 2 hold, 1300 □ öl, szinte nincs megtámadva a filoxera által, eladó szabad kézből. Hol? megmondja e lap kiadóhivatala.

MEGHIVÁS.

A sátoralja-ujhelyi polgári takarékpénztár és hitelegylet
t. cz. részvényesei tisztelettel meghivatnak
az 1891. évi január hó 25-én délutáni 3 órakor
az intézet helyiségében (Kazinczy utca 507. sz.) tartandó
XVIII. évi rendes közgyűlésre.

Tárgyalási sorrend:

1. Az igazgatóság.
2. A felügyelőség évi jelentése.
3. Az 1890-iki mérleg és osztalék feletti határozat.
4. Négy igazgatósági tagnak 6 évre és három felügyelő-bizottsági tagnak 3 évre leendő megválasztása.

Az igazgatósági jelentés és az évi zárszámla nyolcz nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében megtekintés végett kifüggesztetik. A részvényesek figyelmeztetnek az alapszabályok következő szakaszára:

46. §. A közgyűlésen részt venni óhajtó részvényesek tartoznak részvényeiket a szelvényekkel együtt legkésőbb a közgyűlés előtti napon az intézet igazgatóságánál letéteményezni.
Kelt S.-a.-Ujhely, 1890. december 23-án tartott igazgatósági ülésből.

Az igazgatóság.

11061. szám.
P. 1890.

Hirdetmény.

A Gálszécs községben gyakorolt italmérési jogáért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889-ik évi 45896. számú igazságügyministeri rendelet 9 és 10-ik §§-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1891. évi febr. hó 18-ik napjának d. e. 9 órája a kir. törvényszék elé Sziráky Barna kir. törvényszéki bíró hivatalszobájába kitűzetett Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

S.-a.-Ujhelyben, a kir. törvényszéknek 1890. évi dec. hó 30-án tartott üléséből.
Rác, jegyző. Hammersberg, elnök.

11.060. szám.
Polg. 1890.

Hirdetmény.

A Rudlyó községben gyakorolt italmérési jogáért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyministeri rendelet 9. és 10. §§-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1891-ik évi február hó 18-ik napjának d. e. 9 órája a királyi törvényszék Emödy Béla kir. törvényszéki bíró hivatal szobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, akiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék 1890. évi dec. hó 30-án.
Rác, jegyző. Hammersberg, elnök.

8764. szám.
Polg. 1890.

Hirdetmény.

A Homonna községben gyak. italmérési jogáért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyministeri rendelet 9. és 10. §§-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1891. évi február hó 4-ikének d. e. 9 órája a kir. törvényszék Raisz Béla királyi törvényszéki bíró hivatal szobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, akiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelmeztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire ezennel idéztetnek.

Kelt S.-a.-Ujhelyben a kir. törvényszék 1890. évi dec. hó 30-án tartott üléséből.
Rác, jegyző. Hammersberg, h. elnök.